

SEDMÝ ROK UPRCHLICKÉ KRIZE V JORDÁNSKU A LIBANONU: KLESAJÍCÍ HUMANITÁRNÍ ROZPOČTY A EKONOMICKÁ KRIZE

JAN DANIEL

SHRNUTÍ A DOPORUČENÍ

V obou zemích trvá nutnost reakce na základní humanitární potřeby uprchlických komunit, které se potýkají s menším zájmem některých donorů a nižší průběžnou naplněností finančních zdrojů.

Ambiciózní reakce na uprchlickou krizi kombinující humanitární a rozvojové přístupy zafungovala jen do určité míry. Jak Jordánsko, tak Libanon stále trpí zásadními ekonomickými problémy a vyšší kontrolované zapojení uprchlíků do pracovního trhu se nezdařilo. I přesto má kombinovaná forma reakce na krizi smysl i do budoucna.

Byť v Libanonu existuje silný tlak na odchod uprchlíků, je pravděpodobné, že jak v Libanonu, tak v Jordánsku zůstanou velké uprchlické komunity vyžadující mezinárodní asistenci i v dohledné době.

ÚVOD

Přítomnost statisíkových komunit syrských uprchlíků trvá v zemích sousedících se Sýrií již sedmým rokem. Během r. 2018 ovšem syrský režim dokázal obnovit svou kontrolu nad většinou klíčových částí syrského teritoria a představitelé režimu prohlašují, že zemi postupně stabilizují. Na druhé straně dochází k vyčerpávání zdrojů, se kterými uprchlíci odešli ze Sýrie, stejně jako k rostoucí únavě obyvatelstva sousedních zemí, z nichž dvě – Jordánsko a Libanon – hostí nejvyšší počet uprchlíků v poměru k vlastnímu obyvatelstvu na světě. Uprchlíkovou krizi v zemích sousedících se Sýrií ale zároveň není možné vnímat izolovaně od místního politického a ekonomického kontextu. Byť mezi oběma analyzovanými státy existuje řada zásadních rozdílů v podobě politického režimu a jeho schopnosti na příchod uprchlíků reagovat, jak v případě Libanonu, tak i Jordánska se krize odehrává ve stínu komplexní politické situace a dlouhodobých hospodářských problémů, které byly válkou v Sýrii a jejími následky ještě posíleny.

S vědomím potřeby komplexní reakce na nečekaně dlouhou a rozsáhlou uprchlickou krizi, která se nebude omezovat pouze na bezprostřední pomoc, začaly mezinárodní organizace v minulých letech experimentovat s novými přístupy ke stabilizaci obou zemí. Mimo standardní humanitární asistence to znamenalo např. zřízení programů zaměřených na zapojení uprchlíků do lokálních ekonomik nebo podporu potřebných jak na straně uprchlíků, tak i hostitelských komunit. Významná část reakce na uprchlickou krizi se tak ocitla na pomezí mezi tradičně chápanými oblastmi humanitární a rozvojové asistence a jejich logiky. S délkou trvání uprchlické krize se ovšem mezinárodní reakci nevyhnula tzv. únava donorů a postupná ztráta zájmu o některé agendy. Tento text se konkrétně zaměří na strategie mezinárodní reakce na uprchlickou krizi v Jordánsku a Libanonu a rozebere tyto načrtnuté trendy a jejich podobu. Konkrétněji se pak zaměří na strategie reakce prováděné či primárně financované Evropskou unií.

JORDÁNSKO: UPRCHLICKÁ KRIZE A SLÁBNOUCÍ EKONOMIKA

Formování národní reakce a její priority

I když Jordánsko není signatářem úmluvy o uprchlících z r. 1951, země sehrála již několikrát roli hostitele rozsáhlých uprchlických komunit – nejvýznamněji Palestinců či Iráčanů. Právě zkušenosti a obavy z těchto předchozích krizí měly vliv na to, že Jordánsko se ke krizi postavilo velmi aktivně, dokázalo formulovat své zájmy a priority a efektivně je koordinovat s donory. Syřané začali na jordánské území přicházet ve větším množství během r. 2012 a jordánská vláda již v polovině roku rozhodla o vybudování prvního většího uprchlického tábora v Zaatarí a později i dalších táborů. Většina syrských uprchlíků (od poloviny r. 2014 cca více než 75 %) se nicméně usadila mimo tábory, a to primárně ve velkých jordánských městech a jejich okolí na severu země a v Ammánu.

V prvních letech byla jordánská politika vůči uprchlíkům poměrně velkorysá a jejich příchod, stejně jako pobyt v zemi, regulovala jen velmi mírně. Jordánsko také registrovaným syrským uprchlíkům otevřelo s jistými omezeními své školy, nemoc-

nice a další veřejné služby. Od druhé poloviny r. 2014 s rostoucím počtem běženců v zemi a vzestupem džihádistických skupin v Sýrii začala jordánská vláda přistupovat k uzavírání hraničních přechodů a následně i ke striktnějším kontrolám Syřanů, kteří se usazovali mimo tábory. Na začátku r. 2015 se počet syrských uprchlíků registrovaných UNHCR ustálil na více než 670 000, byť podle odhadů neziskových organizací a čísel poskytovaných jordánskou vládou je skutečný počet ještě o několik stovek tisíc vyšší.

Od r. 2014 začala jordánská vláda v národních plánech reakce na uprchlickou krizi (JRP 2015 a JRP 2016–2018) a komunikaci s mezinárodními donory klást větší důraz nejen na humanitární pomoc uprchlíkům, ale také na podporu a rozvoj nejchudších jordánských komunit, jordánského hospodářství a infrastruktury. Tato forma podpory měla pomoci jordánskému státu situaci dlouhodoběji zvládnout a uklidnit domácí tenze jak ve vztazích Jordánců a Syřanů, tak i ty vycházející z nespokojenosti Jordánců s vládou a zhoršující se ekonomickou situací. Právě tímto směrem podpory uprchlíků i jordánského státu je primárně orientovaná i aktuální národní strategie reakce na roky 2018–2020.

Priority současné mezinárodní reakce

Mezinárodní organizace i mnozí národní donoři vesměs tuto strategii přijali také. Na základě národního plánu reakce z r. 2015 tak byla alokována zhruba jedna třetina pomoci na podporu jordánské infrastruktury, veřejných služeb a nejchudších komunit, zatímco zbylá podpora směřovala primárně pro syrské uprchlíky. Tento trend pokračoval i v následujících letech, byť přímé bilaterální financování, stejně jako projekty realizované humanitárními agenturami, reagovaly i nadále na potřeby uprchlíků. V posledních letech se jak na straně donorů, tak i národní jordánské reakce objevuje důraz na podporu schopnosti Syřanů zajistit si základní živobytí svépomocí.

Významnou inovaci v tomto ohledu představoval Jordánský kompakt. Jeho jádrem se stalo na jedné straně zjednodušení přístupu syrských uprchlíků do některých sektorů ekonomiky vyžadující méně kvalifikovanou práci. Na druhé straně pak dohoda přinesla příslib investic pro jordánské podniky a financování jordánské reakce na uprchlickou krizi. Syřané navíc měli získat zaměstnání ve zvláštních ekonomických zónách, kde měli jako dodatečná pracovní síla pomoci rozvíjet jordánský průmysl. Pro podporu tohoto modelu EU zároveň uvolnila svůj trh pro vybrané výrobky z továren zaměstnávajících syrské uprchlíky.

Dalším výrazným krokem kombinujícím humanitární a rozvojový přístup se stalo zřízení tzv. Regionálního svěřeneckého fondu EU reagujícího na syrskou krizi (*EU Regional Trust Fund in response to the Syrian crisis, EUTF*) v prosinci 2014. Účelem fondu je společné sdílení finančních zdrojů zapojených zemí, což má umožnit flexibilnější podporu projektů reagujících na dlouhodobější lokální dopady uprchlické krize a potřeby uprchlíků v oblastech, jako je vzdělání, zdravotní péče či přístup k základní infrastruktuře. V jordánském případě byl EUTF po r. 2016 využit také k finanční podpoře Jordánského kompaktu a projektů realizovaných v jeho rámci. Prostřednictvím EUTF Unie investovala v Jordánsku přes 300 mil. euro.

Pro pomoc v Jordánsku využila EU i další zdroje, mj. také financování poskytnuté ECHO specificky na humanitární projekty, asistenci s makroekonomickou stabilizací země nebo finanční nástroje evropského sousedství zaměřené primárně na podporu ekonomického rozvoje a demokratizace. Celkem tak prostřednictvím těchto různých nástrojů EU poskytla Jordánsku od začátku krize asistenci ve výši 2,2 mld. euro.

Současné výzvy

Jordánská reakce na uprchlickou krizi je ze systémového hlediska hodnocena jako poměrně dobře zvládnutá jak ze strany jordánského státu, tak i mezinárodních organizací a jejich schopnosti monitorování aktuálních potřeb a reagování na ně. Za pomoci peněz poskytnutých konkrétně EU se např. podařilo významně zvýšit počet syrských dětí, které pravidelně chodí do jordánských škol. Na druhou stranu většina syrských uprchlíků je pro zajištění základních životních potřeb závislá na humanitární pomoci, více než 80 % z nich žije podle údajů UNHCR pod hranicí chudoby a více než polovina syrských uprchlíků je zadlužena. Kombinovaná strategie pomoci uprchlíkům a Jordánsku za pomoci zapojení Syřanů do místní ekonomiky přinesla také výsledky jen do určité míry. Mimo jiné ovšem i proto, že jordánská vláda otevřela uprchlíkům (především pak drobným podnikatelům) pracovní trh jen velmi omezeně a s častými změnami legislativních pravidel.

Jednou z nejčastěji zmiňovaných výzev je nicméně postupné opadnutí zájmu největších donorů o humanitární otázky a přesun financování spíše na rozvojové projekty. Byť se s příchodem zimy finanční situace zlepšila, tak míra naplnění fondu pro humanitární reakci vedla v průběhu r. 2018 k omezování příspěvků na podporu základních potřeb uprchlíků a následně k negativním strategiím vyrovnání se s nedostatkem prostředků. Došlo tak např. k omezování školní docházky a zapojení dětí do práce, dalšímu zadlužování nebo vyhýbání se nákladné zdravotní péči. Posledně zmíněný trend nicméně souvisí i s tím, že Jordánsko omezilo pro syrské uprchlíky úlevy z plateb ve zdravotních zařízeních. V neposlední řadě pak pokles humanitárního financování dopadá negativně na nesyrské (jemenské, somálské nebo súdánské) uprchlíky, které často opomíjí i programy financované EU (např. podpora zaměstnání v rámci kompaktu).

Ekonomickou situaci syrských uprchlíků se nepodařilo příliš zlepšit ani ekonomickému pilíři Jordánského kompaktu, který nedostal vysokým očekáváním, jež do něj byly vkládány. Počet pracovních povolení dosáhl během r. 2018 pouze o něco málo více než poloviny plánovaných 200 000 a odhaduje se, že v jednotlivých měsících jich nebylo aktivních více než 45 000 vydaných na omezenou dobu. Kompakt nicméně přispěl ke zvýšení počtu legálně pracujících Syřanů v některých specifických sektorech, např. ve stavebnictví. Naopak, rozsáhlejší zaměstnávání uprchlíků v jordánském průmyslu a ve speciálních ekonomických zónách se spíše nezdařilo. Jordánské podniky přilákaly vzhledem k obecné ekonomické nestabilitě méně zahraničních investic, než bylo plánováno, a pracovní podmínky a mzdy u těchto pozic vyhovovaly pracovníkům z jižní Asie či Egypta více než Syřanům. Ti často pocházeli z méně průmyslových oblastí Sýrie a preferovali pro zajištění svého živobytí práci ve stavebnictví či zemědělství nedaleko svých rodin. Neúspěch širšího zapojení uprchlíků do jordánského pracovního trhu je ale nutné chápat také v kontextu dlouhodobější strukturální ekonomické krize.

Během r. 2018 se začalo významněji diskutovat také o otázce potenciálních návratů uprchlíků. Jordánsko se i přes určitou normalizaci vztahů se syrským režimem, reprezentovaných např. otevřením hraničního přechodu mezi oběma zeměmi a očekávaným rozvojem ekonomických vztahů, zatím stále oficiálně drží politiky OSN a EU, kdy neoznačuje Sýrii za bezpečnou zemi a návraty podmiňuje jejich dobrovolností. I samotní uprchlíci se do nejisté v budoucnosti ve zničené Sýrii prozatím příliš vracet nechťejí. Během podzimu se jich do jižní Sýrie vrátilo mezi 4000–5000 a podle průzkumů jich zvažuje v blízké budoucnosti odchod z Jordánska pouze mezi 8–15 %. Hlavními překážkami jsou pak mimo nejistoty z reakce syrských bezpečnostních složek a z bezpečnostní situace v zemi také komplikace s dokumenty potřebnými pro návrat. Podle průzkumů existuje také nezanedbatelné procento těch, kteří se do Sýrie přes všechny překážky existující v Jordánsku vracet již nebudou. Je tak pravděpodobné, že humanitární i ekonomické výzvy, se kterými se Jordánsko v souvislosti s uprchlickou krizí potýká, budou vyžadovat mezinárodní asistenci i nadále.

LIBANON: UPRCHLICKÁ KRIZE VE FRAGMENTOVANÉM STÁTĚ

Formování národní reakce a její priority

Stejně jako Jordánsko, není ani Libanon signatářem Ženevské úmluvy o uprchlících. Libanonskou politiku vůči syrským uprchlíkům je nicméně třeba chápat primárně v kontextu místní politické situace definované koexistencí různých náboženských skupin, demografických obav, minimálním ekonomickým růstem a vysokou nezaměstnaností, zkušeností s ozbrojeným konfliktem, do kterého byli významně zapojeni i palestínští uprchlíci, a dlouhodobějšími spory mezi libanonskými politickými stranami o pozici vůči syrskému režimu. Právě i kvůli těmto neshodám na základním směřování země zvolil Libanon v r. 2012 v reakci na syrský konflikt politiku nezúčastněnosti, byť ta byla od r. 2013 opakovaně porušována přinejmenším ozbrojenci Hizballáhu.

První desítky a stovky Syřanů, kteří doplnili zhruba 300 000 svých krajanů pracujících v Libanonu již před válkou, začaly do země přicházet od začátku r. 2012. Libanonské elity vnímaly v prvních letech Syřany primárně humanitárním prizmatem, nicméně státní reakce se omezila jen na základní registraci uprchlíků, odpor ke zřízení uprchlických táborů a delegování hlavní reakce na uprchlickou krizi na místní samosprávy, neziskové a mezinárodní organizace. Veřejná debata se začala měnit s příchodem statisíců nových uprchlíků, boji na syrsko-libanonské hranici a s narůstajícími tenzemi mezi Syřany a místními obyvateli. Poté co počet uprchlíků registrovaných u UNHCR dosáhl v květnu 2014 jednoho milionu, libanonské úřady výrazně zpřísnily podmínky pro vstup Syřanů do země a jejich pobyt či zaměstnávání. UNHCR následně v r. 2015 přestala na žádost libanonské vlády registrovat nové syrské uprchlíky. To nicméně znamenalo pouze nárůst počtu těch, kteří v zemi přebývají bez registrace a pracují bez povolení.

Na konci r. 2014 byl také poprvé přijat komplexnější plán reakce na uprchlickou krizi, který měl ve spolupráci s agenturami OSN, mezinárodními donory a NGOs reagovat jak na potřeby uprchlíků, tak i hostitelských komunit. Dlouhodobějším problémem libanonské reakce na uprchlickou krizi je její decentralizace, kdy je významná role svěřena místním samosprávám a nedochází

k efektivní koordinaci mezi jednotlivými ministerstvy. S uvolněním zablokovaného politického procesu po prezidentských volbách v r. 2016 a vznikem nové vlády se libanonská politika vůči Syřanům i vůči mezinárodním organizacím stala výrazně asertivnější a část politiků začala prosazovat návrat uprchlíků zpět do Sýrie, popř. žádat výraznější podporu pro libanonské instituce.

Priority současné mezinárodní reakce

Mezinárodní humanitární agentury, především UNHCR, byly mezi prvními, kdo na uprchlickou krizi v zemi zareagoval a kdo, často ve spolupráci s místními samosprávami a NGOs, pomáhal naplňovat základní potřeby přicházejících Syřanů. Samotná země byla na podpoře donorů v ekonomické a rozvojové oblasti závislá již před r. 2011, byť konflikt v Sýrii a enormní rozsah uprchlické krize některé negativní ekonomické a politické trendy ještě posílil. Přinejmenším ze strany EU tak byl primární důraz kladen na širší stabilizaci země, která by zabránila rozšíření syrského konfliktu.

Od druhé poloviny r. 2013 začaly mezinárodní organizace klást důraz na pomoc, která by zahrnovala jak Syřany, tak i potřebné Libanonce za účelem zmírňování tenzí mezi oběma komunitami a podpory komplexnější reakce. K takovýmto formám asistence patří např. programy zaměřené na podporu infrastruktury, rozšíření vzdělávání za pomoci odpoledního a večerního vyučování (program RACE – *Reaching All Children with Education*), zlepšení přístupu ke zdravotnictví formou hrazení části poplatků, a především přímá finanční podpora všech zranitelných komunit, jež měla zajistit, že poskytnuté peníze budou reinvestovány zpět do lokální ekonomiky.

V rámci Libanonského kompaktu z r. 2016 se libanonská vláda zavázala k odstraňování a zmírňování překážek pro dočasný pobyt syrských uprchlíků v zemi. Na druhé straně EU přislíbila dodatečné investice, které by pomohly nejen reakci na uprchlickou krizi, ale zároveň i rozvinout absentující základní infrastrukturu a veřejné služby, mj. i za podmínky zaměstnávání syrských pracovníků. Reakci na nutné potřeby syrských i libanonských komunit měly posílit také příspěvky z EUTF, v němž bylo na podporu projektů v Libanonu vyčleněno 521 mil. euro. Ty potom mají být zaměřeny primárně na školství a další formy vzdělávání, ale zároveň i na rozšíření programů zaměřených na Syřany, nejchudší Libanonce či Palestince.

EU a její členské státy patří mezi největší finanční dárce do programů reagujících na uprchlickou krizi. Zároveň ale podporují Libanon i v řadě dalších oblastí za účelem širší stabilizace. Dlouhodobě tak funguje např. asistence libanonským bezpečnostním složkám, doplněná o projekty reagující na snahu o lepší ochranu hranic a podporu civilně-vojenské spolupráce, jež se dotýkají i reakce na uprchlickou krizi. Stejně tak je EU aktivní i při podpoře libanonské ekonomiky prostřednictvím projektů směřujících na tvorbu nových pracovních míst financovaných za pomoci nástrojů politik evropského sousedství a také prostřednictvím finanční asistence a investic v rámci konference CEDRE.

Současné výzvy

Byť se objevuje i kritika roztříštění pomoci mezi příliš mnoho organizací a programů, tak základní rámec reakce na uprchlickou krizi je poměrně stabilně nastavený včetně průběžného vyhodnocování lokálních potřeb. Postupný odliv donorů a relativně nižší naplněnost fondu pro humanitární reakci, libanonský politický kontext a obecně enormní rozsah krize vede stále k řadě výzev a problémů. Trvá tak nutnost pomoci v oblasti základních potřeb uprchlických komunit, neboť více než dvě třetiny syrských uprchlíků žijí pod hranicí chudoby (více než polovina pak pod hranicí absolutní chudoby), řada z nich v dlouhodobě nevyhovujících přístřeších a více než 50 % je nuceno řešit náklady na svůj pobyt v zemi zadlužováním. Snaha o vytvoření až 300 000 nových pracovních míst, z nichž více než polovina měla být pro Syřany, prostřednictvím zahraničních investic se ukázala jako nereálná.

Na rozdíl od Jordánska, libanonská vláda přijala pouze vágnější plán reakce na krizi. To kromě faktu, že mezinárodní pomoc operuje pouze se zajištěním základních potřeb uprchlíků a jen omezeným posilováním jejich vlastních schopností (např. podporou zaměstnávání či podnikání), znamenalo také obtíže při koordinaci mezi řadou mezinárodních, národních a lokálních organizací a autorit. Zatímco některé místní samosprávy se tak při absenci jednotné státní reakce pokusily uprchlíky s mezinárodní podporou zapojit např. do poskytování veřejných služeb, jiné se k nim (např. z důvodu politické a sektářské odlišnosti) staví odmítavě. Kvůli této decentralizované reakci a velkým rozdílům mezi jednotlivými regiony se ovšem potřeby jednotlivých uprchlických komunit výrazně liší, a je proto třeba je posuzovat na základě konkrétních případů.

Na některé skupiny nicméně krize dopadla výrazněji. I když relativně funguje program, který měl zajistit vzdělávání uprchlíků v libanonských školách (podle údajů UNHCR studuje cca 68 % dětí od 7 do 12 let), tak vzhledem ke špatné ekonomické situaci uprchlických komunit a bariérám pro jejich stabilní zaměstnání se nedaří zapojit starší mládež (především od 15 let výše) ani do vzdělávání, ani na trh práce. Zároveň byť mezinárodní pomoc zdůrazňovala snahu o zlepšení situace všech potřebných komunit, uprchlická krize a omezení financování UNRWA ze strany USA se velmi negativně podepsaly na kvalitě života palestinských uprchlíků v zemi. Právě u Palestinců byl také zaznamenán zvýšený počet pokusů o útěk z Libanonu do Turecka a Evropy.

Zásadní současnou výzvou, se kterou se musí vyrovnávat jak uprchlické komunity, tak i mezinárodní organizace, je nátlak na návrat uprchlíků. Pozice různých libanonských stran k tomuto tématu ovšem zůstává rozpolcená. Hlavní křesťanská strana prezidenta Aúna a ministra zahraničí Basila spolu s šíitským Hizballáhem a za podpory ruské diplomacie prosazují co nejrychlejší návrat uprchlíků, zatímco hlavní sunnitská strana premiéra Harírího, stejně jako EU a OSN, prohlašují, že situace v Sýrii není na návrat zralá a návraty musí být dobrovolné. Od poloviny r. 2018 pak byla libanonskými bezpečnostními složkami zřízena koordináční centra, která mají návraty zprostředkovat a umožnit vydání potřebné dokumentace syrskou stranou. I přes nárůst návratů v druhé polovině roku, kdy libanonské úřady mluví o desítkách tisíc navrátilců, zatímco neziskové a mezinárodní organizace o cca 17 000, se tak tak zatím jedná o velmi nízká

čísla. Podle průzkumů zatím uprchlíci nepovažují Sýrii za bezpečnou zemi a obávají se post-konfliktní nestability se silnou rolí milic a warlordů, reakce syrských bezpečnostních složek a obecně ekonomické a legislativní nejistoty. UNHCR tak na základě současných trendů odhaduje, že ke skutečně masovému návratu uprchlíků v r. 2019 docházet nebude.

ZÁVĚR A DOPORUČENÍ

I přes změny probíhající v syrském konfliktu se dá odhadovat, že uprchlická krize v Jordánsku a Libanonu neskončí v krátkodobém horizontu. Mezinárodní reakce se tak v kontextu dlouhotrvající krize a jejích dopadů na jordánskou a libanonskou populaci v minulých letech posunula ke snaze o integrovanou reakci, která by kombinovala humanitární a rozvojové aspekty. Byť rozvojová část agendy zůstala v případě Jordánského a Libanonského kompaktu i řady dalších projektů za původními očekáváními, jedná se o potřebné rámování probíhající krize (či krizí), jež reaguje nejen na humanitární výzvy, ale i na špatnou ekonomickou situaci hostitelských zemí a několikaleté vysídlení uprchlických komunit.

- ▶ Evropská unie by ve své reakci měla i nadále držet ducha integrované reakce na pomezí humanitární a rozvojové agendy. S ohledem na trvající potřeby v obou zemích by to ale nemělo vést k omezování dlouhodobějšího (tedy stabilního a nikoli pouze nárazového) čistě humanitárního financování a finanční asistenci uprchlickým komunitám.

- ▶ Evropská unie i další mezinárodní organizace by ve své reakci neměly i nadále mimo syrských komunit opomíjet ani uprchlíky jiných národností či další potřebné skupiny.

- ▶ Evropská unie a její členské státy by měly prozkoumat další možnosti propojení ekonomické a rozvojové asistence v Jordánsku a Libanonu s reakcí na uprchlickou krizi a zároveň s nadcházející rekonstrukcí syrské ekonomiky a pokusit se nalézt možné synergie.

- ▶ Pro menší státy typu České republiky se mimo pokračování v příspěvcích do EUTF a dalších forem společné evropské a mezinárodní reakce nabízí specificky také širší rozvinutí dlouhodobější spolupráce s menšími lokálními NGOs, které nejsou schopné získat financování od mezinárodních organizací, ale disponují vzhledem do místní situace. I zde je možné hledat synergie mezi pomocí a rozvojem místních kapacit.

Jan Daniel

výzkumný pracovník Ústavu mezinárodních vztahů, Centrum evropské bezpečnosti

(daniel@iir.cz)

PODĚKOVÁNÍ

Tato studie vznikla kromě sekundárních zdrojů také na základě rozhovorů uskutečněných se zástupci NGOs, mezinárodních organizací a místních výzkumníků zapojených do reakce na uprchlickou krizi prováděných v Libanonu v červnu a říjnu 2018 a v Jordánsku v září a říjnu 2018. Speciální poděkování patří zaměstnancům velvyslanectví ČR v Bejrútu a Ammánu za poskytnutí konzultací a kontaktů a Dominiku Preslovi za pomoc se sběrem dat mezi libanonskými NGOs.

Tento policy paper je výsledkem aplikovaného výzkumu Ústavu mezinárodních vztahů, v.v.i., TAČR ÉTA TL01000432 „Migrace z oblasti Blízkého východu, subsaharské Afriky a Asie: geopolitické a bezpečnostní souvislosti, důsledky a doporučení pro ČR“. Koncovým uživatelem tohoto výstupu je aplikační garant projektu Ministerstvo zahraničních věcí České republiky.